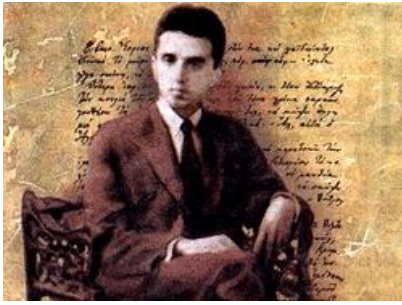

Κώστας Καρυωτάκης 1896 - 1928

Η τελευταία του επιστολή

Είναι καιρός να φανερώσω την τραγωδία μου. Το μεγαλύτερο μου ελάττωμα στάθηκε η αχαλίνωτη περιέργειά μου, η νοσηρή φαντασία και η προσπάθειά μου να πληροφορηθώ για όλες τις συγκινήσεις, χωρίς τις περσότερες, να μπορώ να τις αισθανθώ. Τη χυδαία όμως πράξη που μου αποδίδεται τη μισώ. Εζήτησα μόνο την ιδεατή ατμόσφαιρά της, την έσχατη πικρία. Ούτε είμαι ο κατάλληλος άνθρωπος για το επάγγελμα εκείνο. Ολόκληρο το παρελθόν μου πείθει γι' αυτό. Κάθε πραγματικότητά μου ήταν αποκρουστική. Είχα τον ίλιγγο του κινδύνου. Και τον κίνδυνο που ήρθε τον δέχομαι με πρόθυμη καρδιά. Πληρώνω για όσους, καθώς εγώ, δεν έβλεπαν κανένα ιδανικό στη ζωή τους, έμειναν πάντα έρμαια των δισταγμών τους, ή εθεώρησαν την ύπαρξή τους παιχνίδι χωρίς ουσία. Τους βλέπω να έρχονται ολοένα περισσότεροι μαζί με τους αιώνες. Σ' αυτούς απευθύνομαι. Αφού εδοκίμασα όλες τις χαρές !!! είμαι έτοιμος για έναν αιμωτικό θάνατο. Λυπούμαι τους δυστυχισμένους γονείς μου, λυπούμαι τα αδέρφια μου. Αλλά φεύγω με το μέτωπο ψηλά. Ημουν άρρωστος. Σας παρακαλώ να τηλεγραφήσετε, για να προδιαθέσω την οικογένειά μου, στο θείο μου Δημοσθένη Καρυωτάκη, οδός Μονής Προδρόμου, πάροδος Αριστοτέλους, Αθήνας.

[Υ.Γ.] Και για ν' αλλάξουμε τόνο. Συμβουλεύω όσους ξέρουν κλύμπι να μην επιχειρήσουν ποτέ να αυτοκτονήσουν δια θαλάσσης. Ολη νύχτα απόψε επί δέκα ώρες, εδερνόμουν με τα κύματα. Ηπια άφθονο νερό, αλλά κάθε τόσο, χωρίς να καταλάβω πώς, το στόμα μου ανέβαινε στην επιφάνεια. Ωρισμένως, κάποτε, όταν μου δοθεί η ευκαιρία, θα γράψω τις εντυπώσεις ενός πνιγμένου

<http://www.sansimera.gr/biographies/204>

<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=17>

https://el.wikisource.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AD%CE%B1%CF%82:%CE%9A%CF%8E%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%82_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CF%85%CF%89%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82

Δημόσιοι υπάλληλοι

Οι υπάλληλοι όλοι λιώνουν και τελειώνουν
σαν στήλες δύο δύο μέσ στα γραφεία.
(Ηλεκτρολόγοι θα 'ναι η Πολιτεία
κι ο Θάνατος, που τους ανανεώνουν.)

Κάθονται στις καρέκλες, μουντζουρώνουν
αθώα λευκά χαρτιά, χωρίς αιτία.
«Συν τη παρούση αλληλογραφία
έχομεν την τιμήν» διαβεβαιώνουν.

Και μονάχα η τιμή τους απομένει,
όταν ανηφορίζουμε τους δρόμους,
το βράδυ στο οχτώ, σαν κορντισμένοι

Παίρνουν κάστανα, σκέπτονται τους νόμους,
σκέπτονται το συνάλλαγμα, του ώμους
σηκώνοντας οι υπάλληλοι οι καημένοι

Ο Μιχαλός

Το Μιχαλιό τον πήρανε στρατιώτη.
Καμαρωτά ξεκίνησε κι ωραία
με το Μαρή και με τον Παναγιώτη.
Δεν μπόρεσε να μάθει καν το «επ' ώμου».
Ολο εμουρμούριζε: «Κυρ Δεκανέα,
άσε με να γυρίσω στο χωριό μου».

Τον άλλο χρόνο, στο νοσοκομείο,
αμίλητος τον ουρανό κοιτούσε.
Εκάρφωνε πέρα, σ' ένα σημείο,

το βλέμμα του νοσταλγικό και πράο,
σα να 'λέγε, σα να παρακαλούσε:
«Αφήστε με στο σπίτι μου να πάω».

Κι ο Μιχαλός επέθανε στρατιώτης.
Τον ξεπροβόδισαν κάτι φαντάροι,
μαζί τους ο Μαρή κι ο Παναγιώτης.
Απάνω του σκεπάστηκε ο λάκκος,
μα του άφησαν απέξω το ποδάρι:
Ήταν λίγο μακρύς ο φουκαράκος.

Πρέβεζα

Θάνατος είναι οι κάργες που χτυπιούνται
στους μαύρους τοίχους και τα κεραμύδια,
θάνατος οι γυναίκες, που αγαπιούνται
καθώς να καθαρίζουνε κρεμμύδια.

Θάνατος οι λεροί, ασήμαντοι δρόμοι
με τα λαμπρά, μεγάλα ονόματά τους,
ο ελαιώνας, γύρω η θάλασσα, κι ακόμη
ο ήλιος, θάνατος μες στους θανάτους.

Θάνατος ο αστυνόμος που διπλώνει
για να ζυγίση μια «ελλειπή» μερίδα,
θάνατος τα ζουμπουλια στο μπαλκόνι,
κι ο δάσκαλος με την εφημερίδα.

Βάσις, Φρουρά, Εξηκονταρχία Πρεβέζης.
Την Κυριακή θ' ακούσουμε την μπάντα.
Επήρα ένα βιβλιάριο Τραπέζης
πρώτη κατάθεσις δραχμαί τριάντα.

Περπατώντας αργά στην προκουμαία,
«Υπάρχω;» λες, κ' ύστερα «δεν υπάρχεις!»
Φτάνει το πλοίο. Υψωμένη σημαία.
Ισως έρχεται ο Κύριος Νομάρχης.

Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους
αυτούς, ένας επέβαινε από αηδία...
Σιωπηλοί, θλιμμένοι, με σεμνούς τρόπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία.

Ανδρείκελα

Σα να μην ήρθαμε ποτέ σ' αυτήν εδώ τη γη,
σα να μένουμε ακόμη στην ανυπαρξία.
Σκοτάδι γύρω δίχως μια μαρμαρυγή.
Ανθρωποι στων άλλων μόνο τη φαντασία.

Από χαρτί πλασμένα κι από δισταγμό,
ανδρείκελα, στις Μοίρας τα τυφλά δυο χέρια,
χορεύουμε, δεχόμαστε τον εμπαιγμό,
άτονα κοιτώντας, παθητικά, τ' αστέρια.

Μακρινή χώρα είναι για μας κάθε χαρά,
η ελπίδα κι η νεότης έννοια αφηρημένη.
Άλλος δεν ξέρει οτι βρισκόμαστε, παρά
όποιος πατάει επάνω μας καθώς διαβαίνει.

Πέρασαν τόσα χρόνια, πέρασε ο καιρός.
Ω! κι αν δεν ήταν η βαθιά λύπη στο σώμα,
ω! κι αν δεν ήταν στην ψυχή ο πραγματικός
πόνος μας, για να λέει ότι υπάρχουμε ακόμα...

Εμβατήριο Πένθιμο και Κατακόρυφο

Στο ταβάνι βλέπω τους γύψους.
Μαϊάνδροι στο χορό τους με τραβάνε.
Η ευτυχία μου, σκέπτομαι, θα `ναι
ζήτημα ύψους.

Σύμβολα ζωής υπερτέρας,
ρόδα αναλλοίωτα, μετουσιωμένα,

λευκές άκανθες ολόγυρα σ' ένα
Αμάλθειο κέρας.

(Ταπεινή τέχνη χωρίς ύφος,
πόσο αργά δέχομαι το δίδαγμα σου!)
Ονειρο ανάγλυφο, θα `ρθω κοντά σου
κατακορύφως.

Οι ορίζοντες θα μ' έχουν πνίξει.
Σ' όλα τα κλίματα, σ' όλα τα πλάτη,
αγώνες για το ψωμί και το αλάτι,
έρωτες, πλήξη.

Α! πρέπει τώρα να φορέσω
τ' ωραίο εκείνο γύψινο στεφάνι.
έτσι, με πλαίσιο γύρω το ταβάνι,
πολύ θ' αρέσω.

Φύγε, η καρδιά μου νοσταλγεί...

Φύγε κι άσε με μοναχό, που βλέπω να πληθαίνει
απάνω η νύχτα, και βαθιά να γίνονται τα χάη.
Ούτε του πόνου η θύμηση σε λίγο πια δε μένει,
κι είμαι άνθος που φυλλοροεί στο χέρι σου και πάει

Φύγε καθώς τα χρόνια κείνα εφύγανε, που μόνον
μια λέξη σου ήταν, στη ζωή, για μένα σαν παιάνας.
Τώρα τα χείλη μου διγούν το φίλημα της μάνας,
της μάνας γης, και ανοίγοντας στο γέλιο των αιώνων

Φύγε, η καρδιά μου νοσταλγεί την άπειρη γαλήνη!
Ταράζει και η ανάσα σου τα μαύρα της Στυγός
νερά, που με πηγαίνουν, όπως είμαι ναυαγός,
εκεί, στο απόλυτο Μηδέν, στην Απεραντοσύνη.

Αισιοδοξία

Ας υποθέσουμε πως δεν έχουμε φτάσει
στο μαύρο αδιέξοδο, στην άβυσσο του νου.
Ας υποθέσουμε πως ήρθανε τα δάση
μ' αυτοκρατορικήν εξάρτηση πρωινού
θριάμβου, με πουλιά, με το φως τ' ουρανού,
και με τον ήλιο όπου θα τα διαπεράσει.

Ας υποθέσουμε πως είμαστε κει πέρα,
σε χώρες άγνωστες, της δύσης, του βορρά,
ενώ πετούμε το παλτό μας στον αέρα,
οι ξένοι βλέπουνε περίεργα, σοβαρά.
Για να μας δεχθεί κάποια λαϊδή τρυφερά,
έδωξε τους υπηρέτες της ολημέρα.

Ας υποθέσουμε πως του καπέλου ο γύρος
άξαφνα εφάρδυνε, μα εστένεψαν, κολλούν,
τα παντελόνια μας και, με του περνιστήρος
το πρόσταγμα, χιλιάδες άλογα κινούν.
Πηγαίνουμε -- σημαίες στον άνεμο χτυπούν --
ήρωες σταυροφόροι, σωτήρες του Σωτήρος.

Ας υποθέσουμε πως δεν έχουμε φτάσει
από εκατό δρόμους, στα όρια της σιγής,
κι ας τραγουδήσουμε, -- το τραγούδι να μοιάσει
νικητήριο σάλπισμα, ξέσπασμα κραυγής --
τους πυρρούς δαίμονες, στα έγκατα της γης,
και, ψηλά, τους ανθρώπους να διασκεδάσει.

